

II. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛЕКСИКИ, ГРАМАТИКИ, ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

УДК 811.161.2'243'27:378.09.016-054.6-047.22

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЙ ІНОЗЕМЦІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА МАТЕРІАЛІ TED-ВИСТУПІВ

Олександра Антонів

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра українського прикладного мовознавства
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79001, Львів, Україна
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: oleksandra.antoniv@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8114-2486>*

Христина Гутнікевич

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра українського прикладного мовознавства
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79001, Львів, Україна
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: khrystyna.hutnikeych@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0009-8299-0813>*

У статті проаналізовано дидактичний потенціал автентичних відеоматеріалів, зокрема TED-виступів, у процесі навчання української мови як іноземної з метою формування мовної та комунікативної компетенцій іноземних здобувачів освіти. Актуальність дослідження зумовлена сучасними викликами мовної освіти, орієнтованою на комунікативний підхід, а також недостатнім рівнем методичного опрацювання українських TED-виступів у лінгводидактиці. У роботі окреслено теоретичні засади понять мовної та комунікативної компетенцій, розмежовано поняття компетенції й компетентності, схарактеризовано структуру комунікативної компетенції та її взаємозв'язок із мовною. Виступи на платформі «TED» розглянуто як зразки автентичного публічного дискурсу, що поєднують мовну нормативність, чітку композиційну організацію, інтонаційну виразність і культурно зумовлений зміст, а також відображають актуальні соціальні, культурні та етичні проблеми сучасного українського суспільства. У дослідженні застосовано методи теоретичного аналізу наукових джерел, комунікативно-прагматичний і лексико-граматичний аналіз відеоматеріалів, а також метод моделювання системи навчальних вправ. Обґрунтовано можливості використання TED-виступів для розвитку рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності, формування навичок монологічного мовлення, аудіювання, критичного мислення та міжкультурної комунікації. Запропоновано загальні методичні орієнтири щодо впровадження відеоматеріалів платформи «TED» в освітній процес. Практичне значення дослідження полягає в можливості використати описані результати для укладання навчальних матеріалів і курсів української мови як іноземної з опорою на автентичні мультимедійні ресурси.

Ключові слова: українська мова як іноземна, мовна компетенція, комунікативна компетенція, автентичні відеоматеріали, TED-виступи, комунікативний підхід, лінгводидактика.

DOI:

Формулювання проблеми. Сучасний етап розвитку українського суспільства та глобалізованого світу загалом характеризується активними процесами міжнародної комунікації, культурного обміну й зростанням інтересу до вивчення різних

мов. У цих умовах освіта стикається з новими викликами, пов'язаними з формуванням комунікативної компетенції студентів, для яких мова не є рідною. Це зумовлює необхідність удосконалення методик навчання, спрямованих на розвиток мовної та комунікативної компетенцій іноземців, а також адаптації освітніх програм до потреб сучасних студентів. Одним із перспективних засобів підвищення ефективності навчання є використання автентичних мультимедійних ресурсів, які відтворюють реальні ситуації спілкування та забезпечують занурення в природне мовне середовище. Серед мультимедійних засобів особливе місце посідають відеоматеріали, що поєднують вербальні, невербальні та візуальні компоненти комунікації. Автентичні публічні виступи, зокрема промови на платформі «TED», демонструють чітку структуру, високий рівень культури мови, різноманітні інтонаційні моделі та стратегії, що робить їх цінним дидактичним матеріалом для формування різних компетенцій. Виступи на платформі «TED» поєднують мовну точність і виразність. Вони мають чітку структуру: вступ, розвиток подій, кульмінація, висновок, що важливо й корисно для розвитку монологічного мовлення іноземних студентів, оскільки такі виступи допомагають навчитися логічно будувати власні висловлювання. Темі платформи «TED» охоплюють широкий спектр соціальних, культурних, наукових та етичних проблем, що стимулює розвиток критичного мислення та міжкультурного діалогу. Особливо цінними є українські TED-виступи, адже вони демонструють сучасну українську мову, відображають національні цінності. TED-виступи включають субтитри різними мовами, що робить їх зручним матеріалом для аудіювання та читання, а також для розвитку навичок публічних виступів та комунікативної компетенції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові здобутки української лінгводидактики в царині теоретичного і практичного осмислення роботи з автентичними аудіовізуальними матеріалами аналізує І. Линчак [10].

На важливості аудіовізуальних матеріалів як інструментів формування мовної компетенції іноземців наголошують Н. Цісар, О. Ценюх, М. Мерцало, С. Ставнича, К. Скиба [16], комунікативної – І. Зозуля, А. Стадній, А. Слободянюк [8], соціокультурної – О. Білик, О. Сухорукова [2].

Об'єктом аналізу лінгводидактиків стають автентичні відео на уроках української мови як іноземної на підготовчому факультеті [14], короткометражні фільми [4] та пісні-відеокліпи [13].

Аудіовізуальний метод як основу для вивчення української мови в іншомовній аудиторії описує С. Дерба [6], а В. Луценко доводить, що використання відеореєстрів підвищує мотивацію студентів вивчати іноземну мову [12].

Методичні засади використання відеокурсу з української мови як іноземної в освітньому процесі описує Г. Волкотруб [5].

Практичною реалізацією використання відеоматеріалів для роботи в іншомовній аудиторії став навчальний посібник О. Якименко-Ломон. «Україна: Історія та сучасність. Відеокурс» у двох частинах [17; 18].

Виокремлення раніше не з'ясованих частин загальної проблеми. Відеоматеріали в навчанні дають змогу моделювати реальні комунікативні ситуації, сприяють тому, що студенти можуть аналізувати інтонацію, міміку, жести і стилістичні особливості мовлення. Це сприяє формуванню мовної, мовленнєвої, комунікативної, соціокультурної та міжкультурної компетенції. Актуальність дослідження зумовлена тим, що попри наявність публікацій, присвячених загальному використанню відеомате-

ріалів у навчанні української як іноземної, питання системного застосування саме TED-виступів залишається недостатньо вивченим. Тому аналіз потенціалу виступів на платформі «TED» і створення методичних рекомендацій щодо їх використання є важливим кроком до розширення лінгводидактичної бази матеріалів а також сприятиме вдосконаленню сучасних підходів у викладанні української мови іноземцям.

Формулювання цілей статті. Мета нашого дослідження – проаналізувати можливості виступів на платформі «TED» як навчальний матеріал для розвитку мовної та комунікативної компетенцій іноземного студента. Розробити систему вправ для удосконалення цих компетенцій. Результати дослідження можуть стати основою для укладання курсу української мови як іноземної на основі TED-виступів.

Виклад основного матеріалу. У сучасній лінгводидактиці мовна та комунікативна компетенції є базовими поняттями, що визначають зміст, організацію й очікувані результати навчання. Їхня ключова роль зумовлена тим, що навчання мови не обмежується засвоєнням окремих знань про мовну систему, а спрямоване на формування здатності усвідомлено й доречно користуватися мовою в різних умовах спілкування. Мовна компетенція забезпечує опанування основних мовних ресурсів, без яких неможливе коректне висловлювання, тоді як комунікативна компетенція дає змогу інтегрувати ці ресурси у реальну мовленнєву діяльність з урахуванням мети, ситуації та співрозмовника. Саме тому обидві компетенції посідають особливе місце в системі лінгводидактичних понять. Орієнтація на мовну й комунікативну компетенції дає змогу вибудувати навчальний процес так, щоб він був спрямований не лише на накопичення теоретичних знань, а й на розвиток умінь ефективно їх використовувати в мовленні, що робить ці компетенції універсальними для опанування будь-якої мови.

У лінгводидактиці розмежовують поняття *компетенції* і *компетентності*. Ми дотримуємося погляду О. Туркевич [15], яка вважає, що *компетенція* – це частина змісту навчання, тобто сукупність знань, умінь і навичок, яку повинен сформувати іноземний студент, а *компетентність* – здатність реалізовувати сформований мовний досвід у різних ситуаціях спілкування. Тож ми використовуємо термін *компетенція*, що охоплює знання, уміння й навички, необхідні іноземному студентові для успішного оволодіння українською мовою як іноземною.

Мовна компетенція – «знання учасниками міжкультурної комунікації мови (мовного коду), якою здійснюється спілкування, передусім володіння всіма рівнями мови, стилістикою мови і мовлення, правилами, за якими створюються коректні мовні конструкції та повідомлення, здійснюється їхня трансформація» [1 : 80]. У структурі мовної компетенції виокремлюють низку взаємопов'язаних складових, зокрема лексичну, граматичну, семантичну, фонологічну, орфографічну, орфоепічну та пунктуаційну компетенції, кожна з яких виконує окрему функцію у процесі формування повноцінного мовлення.

Мовна компетенція відіграє фундаментальну роль, оскільки саме вона забезпечує засвоєння всіх елементів мовної системи, без яких неможливе формування інших компетенцій. Володіння лексичними, граматичними, фонетичними та орфографічними засобами створює підґрунтя для подальшого розвитку здатності до осмисленого й доречного використання мови в різних видах діяльності. Без сформованої мовної компетенції ускладнюється реалізація комунікативної компетенції, адже ефективна взаємодія передбачає не лише розуміння ситуації спілкування, а й уміння правильно добирати та поєднувати мовні одиниці.

У зв'язку з переорієнтацією навчання іноземних мов на практичні потреби спілкування поняття *комунікативна компетенція* було введено до наукового обігу у 1976 році під час Третього конгресу Міжнародної асоціації викладачів іноземної мови та літератури [9].

Компетенція комунікативна – «сукупність знань і умінь учасників міжкультурної комунікації, інтеракції в цілому, у спілкуванні в різноманітних умовах (ситуаціях) із різними комунікантами; набір комунікативних стратегій разом із володінням комунікативними правилами, постулатами, максимами і конвенціями спілкування» [1 : 78]. Комунікативна компетенція є ширшим поняттям порівняно з мовною компетенцією, оскільки вона не обмежується знанням мовної системи та дотриманням мовних норм, а передбачає здатність ефективно використовувати мовні засоби в реальних умовах спілкування. Якщо мовна компетенція забезпечує володіння лексичними, граматичними й фонетичними ресурсами, то комунікативна компетенція інтегрує ці ресурси з умінням ураховувати контекст мовлення, конкретну комунікативну ситуацію та особливості адресата. Вона охоплює вибір адекватних вербальних і невербальних засобів відповідно до мети висловлювання, соціальних ролей учасників комунікації та умов взаємодії. Таким чином, комунікативна компетенція спрямована на досягнення комунікативного результату й забезпечує здатність не лише правильно будувати висловлювання, а й робити їх доречними, зрозумілими та ефективними для конкретного співрозмовника. Комунікативна компетенція є комплексним утворенням і включає низку взаємопов'язаних складових, серед яких, окрім мовної, виокремлюють культурну, прагматичну, предметну та соціокультурну компетенції. *Культурна компетенція* пов'язана з розумінням культурних особливостей носіїв мови, їхніх традицій, цінностей і моделей поведінки, що впливають на характер спілкування. Її сформованість допомагає уникати комунікативних непорозумінь і зменшує труднощі адаптації в іншому культурному середовищі, що є особливо важливим під час вивчення мови як іноземної. У навчанні української мови іноземних студентів міжкультурна компетенція відіграє важливу роль, оскільки сприяє не лише правильному мовленню, а й успішній взаємодії в українському соціокультурному просторі. *Прагматична компетенція* передбачає здатність використовувати мовні засоби відповідно до комунікативної мети, намірів мовця та конкретної ситуації спілкування. *Предметна компетенція* охоплює знання про предмет мовлення та вміння оперувати ними в процесі комунікації, що дає змогу змістовно й точно передавати інформацію. *Соціокультурна компетенція* полягає у вмінні враховувати соціальні норми, ролі та правила взаємодії в певному суспільстві, забезпечуючи адекватність і доречність мовленнєвої поведінки. Н. Лопатинська [11] звертає увагу на те, що комунікативна компетенція охоплює широкий спектр умінь, які доцільно розмежовувати на прості та складні. До простих комунікативних умінь дослідниця відносить базові здатності, необхідні для безпосередньої взаємодії учасників спілкування. Йдеться, зокрема, про вміння здійснювати вербальну й невербальну комунікацію, тобто говорити, слухати, а також використовувати жести, міміку, пантоміміку, погляд та інші невербальні засоби. Важливими складниками простих комунікативних умінь є також здатність розподіляти власну увагу в процесі спілкування, вміння сприймати й інтерпретувати внутрішній стан співрозмовника за зовнішніми ознаками, прогнозувати можливу реакцію співрозмовника, адекватно презентувати себе відповідній аудиторії та свідомо керувати власною поведінкою в різних комунікативних ситуаціях.

Отже, мовна компетенція є необхідною передумовою формування комунікативної компетенції, оскільки без володіння мовними засобами неможливе повноцінне спілкування. Окремо мовна компетенція не гарантує ефективної комунікації, адже результативна мовленнєва взаємодія потребує врахування контексту, комунікативної ситуації та особливостей адресата.

Основою створення автентичних навчальних матеріалів для іншомовної аудиторії став відеовиступ К. Євтушенка «Активуй свій ген щастя» на платформі «TED» [7]. У виступі спікер порушує низку важливих питань, зокрема: чи має кожна людина «ген щастя», чому за однакових умов люди можуть відчувати себе по-різному щасливими та чи здатна людина свідомо впливати на власне сприйняття життєвих ситуацій. Обраний відеоматеріал є доцільним для використання на рівнях володіння мовою С1–С2 під час вивчення тем «Людина» та «Щоденне життя, побут», оскільки його зміст безпосередньо пов'язаний із такими аспектами, як риси характеру, звички, прагнення особистості, а також умови та стиль життя.

На *допереглядovому етапі* пропонуємо виконати такі завдання:

1. Працюйте в парах. Подивіться на ключові слова: *щастя* – *успіх* – *оптимізм* – *песимізм* – *помилки* – *вибір*. Дайте відповіді на запитання.

- Про що, на вашу думку, буде цей виступ?
- Яке з цих слів, імовірно, є основним у цьому виступі? Чому?

2. З'єднайте кожне слово / словосполучення з його значенням. Два значення є зайвими. Ви почуєте ці слова у виступі.

п/п	Слово		Значення
1.	самоконтроль	А	людина, яка очікує негативного результату
2.	наполеглива праця	Б	внутрішня здатність керувати своєю поведінкою
3.	оптимізм	В	віра в позитивний результат навіть у складних ситуаціях
4.	песиміст	Г	помилка або невдача, з якої можна зробити висновки
5.	самодисципліна	Г	старання, тривала робота
		Д	свідоме обмеження власних дій
		Е	активний розвиток, покращення

3. Подивіться на фото. На що ви спочатку звернули увагу? У відео спікер розповість, що означає те, що ви побачили першим.

Під час *переглядового етапу* пропонуємо такі завдання:

4. Перегляньте виступ. Позначте, які твердження правильні (✓), а які хибні (X).

п/п	Твердження	Так (✓)	Ні (X)
1.	Дві дитини з однакової сім'ї можуть мати абсолютно різне ставлення до життя.		
2.	Спікер наводить особисту історію з дитинства, пов'язану з падінням на лижах.		
3.	Дослідження Лондонської школи економіки доводить, що ген щастя є лише у деяких людей.		
4.	Якщо людина першою побачила безлад, це означає, що в неї немає гена щастя.		
5.	Одна з вправ полягає в пошуку п'яти позитивних моментів у негативній ситуації.		
6.	Оптимісти, за словами спікера, рідко змінюють світ, на відміну від реалістів.		
7.	Спікер створив свою першу компанію у 22 роки без досвіду та ресурсів.		
8.	Успішних людей об'єднує те, що вони уникають ризику.		

5. Перегляньте частину виступу (експеримент із малюнком). Оберіть правильний варіант, щоб завершити речення.

1.Люди, які спочатку побачили безлад, ...

- а) не мають гена щастя
- б) мають активувати свій ген щастя
- в) є песимістами

2.Спікер вважає, що ген щастя...

- а) можна змінити лише генетично
- б) можна розвивати
- в) не впливає на життя

3.Той, хто побачив процес навчання, ...

- а) має активувати свій ген щастя
- б) має ген щастя і може його прокачати
- в) не має гена щастя

4.Експеримент із малюнком демонструє, що ...

- а) всі люди бачать однаково
- б) люди сприймають одну й ту саму ситуацію по-різному
- в) зображення не має значення для щастя

5.Ген щастя, за словами спікера, ...

- а) є у всіх людей
- б) притаманний лише щасливим людям
- в) з'являється тільки в дитинстві

6.Головна мета вправи зі слайдом і малюнком –

- а) показати різницю в реакціях людей
- б) визначити, хто песиміст, а хто оптиміст
- в) навчити людей не бачити негатив

На *післяпереглядовому етапі* можемо пропонувати такі типи завдань:

6. Прочитайте твердження а–г, розташуйте їх на шкалі від 1 до 5, де 1 – твердження, з якими ви погоджуєтесь найбільше, а 5 – найменше. Працюйте в парах, поясніть вибір.

- а) Оптимізм – це навичка, а не риса характеру.
- б) Помилки – необхідна умова успіху.
- в) Реальний погляд на життя важливіший за оптимістичний.
- г) Щастя залежить від обставин, а не від мислення.
- г) Люди можуть покращувати свій ген щастя через практику та досвід.

1	2	3	4	5

7. Працюйте в парах з тезою спікера: «Найкращий момент – сьогодні». Розкажіть партнеру:

- що ви давно відкладаєте зробити
- яка причина цього
- що може допомогти вам почати реалізацію задуманого.

Такі вправи на основі виступів TED роблять процес інтерактивним і цікавим, стимулюючи емоційний інтерес та активність іноземних студентів.

Висновки. Автентичні відеоматеріали платформи «TED» мають значний дидактичний потенціал у навчанні української мови як іноземної, а отже, їх доцільно використовувати для інтегрованого формування мовної й комунікативної компетенцій іноземних студентів. TED-виступи, будучи зразками сучасного публічного дискурсу, поєднують мовну нормативність, чітку композиційну організацію, інтонаційну виразність і культурно маркований зміст, що створює сприятливі умови для розвитку різних видів мовленнєвої діяльності. У ході дослідження уточнено співвідношення понять мовної та комунікативної компетенцій і наголошено на їхній взаємозумовленості в процесі навчання української мови як іноземної. Доведено, що мовна компетенція виступає необхідною передумовою ефективної комунікації, тоді як комунікативна компетенція забезпечує здатність доречно й результативно використовувати мовні засоби з урахуванням ситуації спілкування, адресата та соціокультурного контексту. На прикладі українського TED-виступу продемонстровано можливості використання відеоматеріалів на допереглядовому, переглядовому та післяпереглядovому етапах навчання. Запропонована система вправ сприяє розвитку аудіювання, монологічного мовлення, лексико-граматичних навичок, критичного мислення, а також формуванню міжкультурної та соціокультурної компетенцій. Особливу цінність TED-виступи мають для розвитку навичок публічного мовлення та аргументованого висловлювання, що є важливими складниками комунікативної компетенції студентів високих рівнів володіння мовою.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо в розширенні корпусу українських TED-виступів для різних рівнів володіння мовою, а також у створенні типології вправ, спрямованих на поетапне формування мовної, комунікативної та міжкультурної компетенцій іноземних здобувачів освіти.

Список використаної літератури

1. Бацевич. Ф. Словник міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.
2. Білик О., Сухорукова О. Навчальні відеоматеріали у формуванні соціокультурної компетенції під час вивчення української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : зб. наук. праць. Львів, 2011. Вип. 6. С. 259–267.
3. Білик О., Сухорукова О. Методичні засади використання відеокурсу з української мови як іноземної в освітньому процесі. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : зб. наук. праць. Львів, 2009. Вип. 4. С. 59–65.
4. Богиня Л. В. Дидактичний потенціал короткометражних фільмів у практиці мовної підготовки іноземних студентів. *Новітні педагогічні технології у викладанні мов іноземним студентам* : матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару, м. Харків, 24 лют. 2022 р. Харків : НАДУ, 2022. С. 19–23.
5. Волкотруб Г. Й. Використання відеоматеріалів на заняттях української мови як іноземної. *Світові виміри освітніх тенденцій* : зб. наук. праць. Київ : Національний авіаційний університет, 2021. С. 144–147.
6. Дерба С. Вивчення української мови як іноземної на основі аудіовізуального методу. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : зб. наук. праць. Львів, 2012. Вип. 7. С. 71–75.
7. Євтушенко К. Активуй свій ген щастя. TEDxBankingUniversity. Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=Ip_AzaAUsMY&list=PLsRNoUx8w3rN3xtXnUe8YxiFvBjL_bz&index=70 (дата звернення 1.01.2026).
8. Зозуля І., Стадній А., Слободянюк А. Аудіовізуальні засоби навчання в процесі фор-

мування іншомовної комунікативної компетентності. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2022. Вип. 40. С. 12–28.

9. Крилова К. Комунікативна компетентність як педагогічна категорія. *Proceedings of the National Aviation University. Series : Pedagogy, Psychology*. Вип. 7. 2005. С. 74–79.

10. Линчак І. Автентичне відео в навчанні української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : зб. наук. праць. Львів, 2024. Вип. 18. С. 34–43.

11. Лопатинська Н. Мовна, мовленнєва та комунікативна компетенції у студентів вищих навчальних закладів як складники фахової культури майбутнього корекційного педагога. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2015. Вип. 5. 2015. С. 187–197.

12. Луценко В. Використання відеоресурсів як способу підвищення мотивації іноземних студентів технічного вишу до вивчення української мови. *Педагогічні науки* : зб. наук. праць. 2020. № 92. С. 55–60.

13. Мартинишин Н. Пісня-відеокліп в основі заняття з української мови як іноземної для дітей. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : зб. наук. праць. Львів, 2017. Вип. 13. С. 184–190.

14. Соловійова О. В. Автентичні відео на уроках української мови як іноземної (довузівський етап підготовки). *Доуніверситетська підготовка: інновації, виклики, перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 трав. 2019 р.). Київ, 2019. С. 36–40.

15. Туркевич, О. Терміни компетенції і компетентність в українській лінгводидактиці. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. Львів, 2013. Вип. 8. С. 130–135.

16. Цісар Н. Аудіовізуальні засоби у навчанні іноземців / Н. Цісар, О. Ценюх, М. Мерцало, С. Ставнича, К. Скиба. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : зб. наук. праць. Львів, 2016. Вип. 12. С. 210–216.

17. Якименко-Ломон О. Україна: Історія та сучасність. Відеокурс. Ч.1 (Рівень В1-В2). Київ : Видавництво «Фенікс», 2025. 168 с.

18. Якименко-Ломон О. Україна: Історія та сучасність. Відеокурс. Ч.2 (Рівень В2- С1). Київ : Видавництво «Фенікс», 2024. 104 с.

References

1. Batsevych, F. *Slovník mizhkulturnoi komunikatsii*. Kyiv : Dovira, 2007. 205 s.
2. Bilyk O., Sukhorukova O. Navchalni videomaterialy u formuvanni sotsiokulturnoi kompetentsii pid chas vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi* : zb. nauk. prats. Lviv, 2011. Vyp. 6. S. 259–267.
3. Bilyk O., Sukhorukova O. Metodychni zasady vykorystannia videokursu z ukrainskoi movy yak inozemnoi v osvithomu protsesi. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi* : zb. nauk. prats. Lviv, 2009. Vyp. 4. S. 59–65.
4. Bohynia L. V. Dydaktychnyi potentsial korotkometraznykh filmiv u praktytsi movnoi pidhotovky inozemnykh studentiv. *Novitni pedahohichni tekhnolohii u vykladanni mov inozemnym studentam* : materialy Mizhnar. nauk.-metod. seminaru, m. Kharkiv, 24 liut. 2022 r. Kharkiv : NADU, 2022. S. 19–23.
5. Volkotrub H. Y. Vykorystannia videomaterialiv na zaniattiakh ukrainskoi movy yak inozemnoi. *Svitovi vymiry osvityk tendentsii* : zb. nauk. prats. Kyiv : Natsionalnyi aviatyiniyi universytet, 2021. S. 144–147.
6. Derba S. Vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi na osnovi audiovizualnoho metodu. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi* : zb. nauk. prats. Lviv, 2012. Vyp. 7. S. 71–75.
7. Ievtushenko K. Aktyvui svii hen shchastia. TEDxBankingUniversity. Rezhym dostupu : https://www.youtube.com/watch?v=Ip_AzaAUsMY&list=PLsRNoUx8w3rN3xtXnUe8YxiFvfbjL_bz&index=70 (data zvernennia 1.01.2026).

8. Zozulia I., Stadnii A., Slobodianiuk A. Audiovizualni zasoby navchannia v protsesi formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti. *Vykkladannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi*. Mizhpredmetni zviazky. Kharkiv : KhNU im. V. N. Karazina, 2022. Vyp. 40. S. 12–28.

9. Krylova K. Komunikativna kompetentnist yak pedahohichna katehoriia. *Proceedings of the National Aviation University*. Series : Pedagogy, Psychology. Vyp. 7. 2005. S. 74–79.

10. Lynchak I. Avtentychno video v navchanni ukraïnskoi movy yak inozemnoi. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi* : zb. nauk. prats. Lviv, 2024. Vyp. 18. S. 34–43.

11. Lopatynska N. Movna, movlennieva ta komunikativna kompetentsii u studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv yak skladnyky fakhovoi kultury maibutnoho korektsiinoho pedahoha. *Aktualni pytannia korektsiinoy osvity*. 2015. Vyp. 5. 2015. S. 187–197.

12. Lutsenko V. Vykorystannia videoresursiv yak sposobu pidvyshchennia motyvatsii inozemnykh studentiv tekhnichnoho vyshu do vyvchennia ukraïnskoi movy. *Pedahohichni nauky* : zb. nauk. prats. 2020. № 92. S. 55–60.

13. Martynyshyn N. Pisia-videoklip v osnovi zaniattia z ukraïnskoi movy yak inozemnoi dlia ditei. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi* : zb. nauk. prats. Lviv, 2017. Vyp. 13. S. 184–190.

14. Soloviova O. V. Avtentychni video na urokakh ukraïnskoi movy yak inozemnoi (dovuzivskyi etap pidhotovky). *Douniversytetska pidhotovka: innovatsii, vyklyky, perspektyvy* : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Kyiv, 21 trav. 2019 r.). Kyiv, 2019. S. 36–40.

15. Turkevych, O. Terminy kompetentsiia i kompetentnist v ukraïnskii lnhvodydakytsi. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi*. Lviv, 2013. Vyp. 8. S. 130–135.

16. Tsisar N. Audiovizualni zasoby u navchanni inozemtsiv / N. Tsisar, O. Tseniukh, M. Mertsalo, S. Stavnycha, K. Skyba. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi* : zb. nauk. prats. Lviv, 2016. Vyp. 12. C. 210–216.

17. Iakymenko-Lomon O. Ukraina: Istoriia ta suchasnist. Videokurs. Ch.1 (Riven V1-V2). Kyiv : Vydavnytstvo «Feniks», 2025. 168 s.

18. Iakymenko-Lomon O. Ukraina: Istoriia ta suchasnist. Videokurs. Ch.2 (Riven V2- S1). Kyiv : Vydavnytstvo «Feniks», 2024. 104 s.

DEVELOPING LINGUISTIC AND COMMUNICATIVE COMPETENCES IN UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE THROUGH TED TALKS

Oleksandra Antoniv

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Ukrainian Applied Linguistic
1 Universitetska Str., room 233, 79001, Lviv, Ukraine
phone: 032 239 43 55
e-mail: oleksandra.antoniv@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8114-2486>*

Khrystyna Gutnikevych

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Ukrainian Applied Linguistic
1 Universitetska Str., room 233, 79001, Lviv, Ukraine
phone: 032 239 43 55
e-mail: khrystyna.hutnikevych@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0009-8299-0813>*

The article analyzes the didactic potential of authentic video materials, specifically TED Talks, in the process of teaching Ukrainian as a Foreign Language (UFL). The study aims to foster linguistic and communicative competences in international students. The relevance of this research is driven by contemporary challenges in language education, which prioritize the communicative approach, as well as the insufficient methodological exploration of Ukrainian TED Talks within linguodidactics.

The paper outlines the theoretical foundations of linguistic and communicative competences, differentiates between the concepts of «competence» and «competency,» and characterizes the structure of communicative competence and its relationship with linguistic proficiency. TED platform presentations are examined as examples of authentic academic discourse that combine linguistic normativity, clear compositional structure, intonational expressiveness, and culturally-driven content, while reflecting pressing social, cultural, and ethical issues of modern Ukrainian society.

The study employs methods of theoretical analysis of scientific sources, communicative-pragmatic and lexico-grammatical analysis of video materials, and modeling of a system of educational exercises. The research substantiates the possibilities of using TED Talks to develop receptive and productive language skills, including monologic speech, listening comprehension, critical thinking, and intercultural communication. General methodological guidelines are proposed for integrating TED video materials into the educational process. The practical significance of the study lies in the potential use of the described results for developing teaching materials and UFL courses based on authentic multimedia resources.

Key words: Ukrainian as a Foreign Language, linguistic competence, communicative competence, authentic video materials, TED Talks, communicative approach, linguodidactics.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2026

доопрацьована 03.02.2026

прийнята до друку 07.02.2026